

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Кафедра українознавства та загальної мовної підготовки
(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан гуманітарного факультету
Микола ДЕДКОВ

«19» серпня 2024 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 13 Історія українського державотворення

(номер за відповідною освітньою програмою та назва навчальної дисципліни)

освітня програма Маркетинг
(назва освітньої програми)

спеціальність 075 Маркетинг
(код і найменування спеціальності)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(код і найменування галузі)

ступінь вищої освіти бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

програма з дисципліни Історія українського державотворення
(назва спеціальної дисципліни)

спеціальності 075 Маркетинг
(код і найменування спеціальності)

освітня програма Маркетинг
(назва освітньої програми)

Розробник (и): канд.іст.наук, доцент Ірина СПУДКА, ст. викладач Галина СИГИДА,
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та інші звання)

Програма погоджена:

Завідувач кафедри

Георгій ШАПОВАЛОВ

(ім'я прізвище)

на якій виконується освітній компонент

13.08 2024

Гарант освітньої програми

Юлія СОКОЛОВА

(ім'я прізвище)

17.08 2024

Схвалено науково-методичною комісією факультету бізнес-технологій та економіки
(найменування факультету)

Протокол від «29» серпня 2024 року № 2

Голова науково-методичної комісії

Олена ВАСИЛЬСВА

(ім'я прізвище)

19.08 2024

1. Опис навчальної дисципліни

Загальна характеристика

Обов'язковий освітній компонент	
Рівень вищої освіти	Перший
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	075 маркетинг
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів	3	
Модулів	2	-
Змістових модулів	2	-
Семестр	1	1
Загальна кількість годин	90	
з них аудиторних:	30	6
<i>лекції</i>	14	4
<i>практичні</i>	-	-
<i>лабораторні</i>	-	-
<i>семінарські</i>	14	2
з них самостійної роботи:	60	84
Занять на тиждень на тиждень	2	6
Індивідуальні завдання		
Форма контролю	залік	
Курсова робота (проєкт) (загальний обсяг)	-	

Мета навчальної дисципліни

Надати студентам знання з історії українського державотворення, зосередившись на найбільш актуальних проблемах: подати наукову періодизацію історії української державності; охарактеризувати риси основних періодів української історії, їхні особливості, визначальні події та явища в кожному з них; узагальнити досвід національного державотворення, традиції української державності; показати значення боротьби українського народу за її відродження та збереження; розкрити історію соціально-економічних та суспільно-політичних процесів в Україні; проаналізувати основні етапи українського національно-визвольного руху, його конкретний зміст і організаційні форми; визначити роль і місце в українській історії видатних історичних осіб.

2. Завдання вивчення дисципліни

Розуміти місце і роль держави в структурі людської життєдіяльності; вивчити досвід поколінь та історичні уроки розвитку суспільства, людини, держави; формувати всебічно і гармонійно розвинену особистість, людину, що органічно поєднує в собі духовне багатство, моральну чистоту і фізичну досконалість; сприяти виробленню високих гуманістичних ідеалів, морально-етичних та естетичних критеріїв і принципів життєдіяльності; розуміти цінність і необхідність збереження державотворчих здобутків людства.

3. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: базові знання з історії України.

Пореквізити: знання з історії української державності можуть бути використані для аналізу та розуміння історичних, культурних та соціальних процесів минулого та теперішнього.

4. Характеристика навчальної дисципліни

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК13. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності:

СК13. Здатність планування і провадження ефективної маркетингової діяльності ринкового суб'єкта в кросфункціональному розрізі.

СК16. Здатність реалізовувати маркетингову діяльність підприємства в контексті цілей сталого розвитку.

Очікувані програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	Очікувані результати навчання з дисципліни
РН15. Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.	– розглядати суспільні явища в розвитку і конкретно-історичних реаліях; оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей; - визначати роль людського чинника в історії держави, давати різнобічну характеристику історичним особам, розкривати внутрішні мотиви їхніх дій
РН18. Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.	– володіти конкретними історичними фактами з історії українського державотворення, в тому числі релевантними до соціальної площини функціонування суспільства в цілому і сфери маркетингової діяльності зокрема
РН21. Орієнтуватися на досягнення цілей сталого розвитку при здійсненні маркетингової діяльності.	– вміти вирішувати дослідницькі завдання з різних теоретико-методологічних позицій, порівнювати, пояснювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб, спираючись на здобуті знання, на основі альтернативних поглядів на проблеми в тому числі у маркетинговій діяльності.

ПРН	ЗК	СК
15	1, 2, 13, 14	13
18	1, 2, 14	-
21	1, 2, 15	16

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія формування і розвитку української нації та державності в контексті світової історії

Тема 1. Державотворчі традиції на території України в стародавню добу: гіпотези та докази.

Виникнення і розвиток елементів державності в найдавніші часи. Ранній залізний вік. Військово-політична організація кіммерійців (XIII - VII ст. до н.е.). Утворення Великої Скіфії в Північному Причорномор'ї у др. пол. VII ст. до н.е. Розквіт могутності Скіфії у IV ст. до н.е. Занепад скіфської держави. Поява сарматів у Північному Причорномор'ї. Етнокультурні зв'язки скіфів і сарматів із слов'янами. Причини виникнення античних міст-держав у Північному Причорномор'ї. Початок елінської колонізації Північного Причорномор'я. Античні міста-держави в Криму та на півдні України. Наслідки грецької колонізації для місцевого населення. Готи. Гуни. Перші письмові згадки про ранньослов'янські племена. Розселення стародавніх східних слов'ян. Державні утворення східних слов'ян. Виникнення Антського племінного союзу (IV - VII ст.). Система господарювання східних слов'ян. Заснування і розвиток Києва та інших міст. Федерація союзів племен «Русь». Племінні княжіння. Перша східнослов'янська держава - Київське князівство Аскольда.

Тема 2. Формування державності в Україні. Київська Русь.

Передумови створення феодальної держави на Русі. Терміни «Русь», «Україна», «русичі». Походження національної символіки. Три періоди в історії формування давньоруської державності. Становлення Київської держави: від Олега до Святослава. Процес державотворення за часів Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Децентралізація Київської Русі. Причини і етапи феодальної роздробленості. Тимчасова політична стабілізація суспільства: Володимир Мономах, Мстислав Великий. Занепад Київської Русі з другої половини XI століття. Боротьба з феодальними усобицями. Зміцнення удільних князівств. Федеративна монархія. Слов'яно-монгольське протистояння першої половини XIII ст. Захоплення Києва. Роль та місце Київської Русі в історичній долі українського народу.

Тема 3. Галицько-Волинське князівство - спадкоємець державності України-Русі.

Боротьба із сепаратистськими амбіціями галицького боярства. Утворення Галицько-Волинського князівства. Роман Мстиславович. Подніпров'я та землі Галицько-Волинського князівства під владою монголо-татар. Золотоординське іго. Внутрішня і зовнішня політика князя Данила, боротьба з монголо-татарами за незалежність українських земель. Королівство Данила Галицького: на межі двох світів. Правління нащадків короля - останні з династії Романовичів. Причини та наслідки інкорпорації українських земель іноземними державами (1240-1470 рр.).

Політика великих литовських князів на українських землях. Український вплив на політичне і суспільне життя Литовського князівства. Боротьба за галицько-волинські землі між Польщею та Угорщиною. «Руське королівство». Передумови польсько-литовської інтеграції. Кревська унія (1385 р.) та Городельська унія (1413 р.) між Литвою та Польщею. Посилення влади литовських феодалів на українських землях. Ліквідація удільних князівств в Україні.

Тема 4. Зародження українського козацтва як складової державотворчого процесу в Україні (XV-XVII ст.)

Історична справедливість щодо козацького питання: причини, традиції, рушійні сили. Виникнення Запорозької Січі. Дмитро Вишневецький (Байда). Запорозька Січ - «християнська козацька республіка». Адміністративний устрій та правова система. Політичний устрій Запорозької Січі. Феномен козацької демократії. Церква на Запорожжі. Збройні сили козацької республіки. Військове мистецтво козаків. Реєстрове козацтво. Козацтво - провідна суспільно-політична сила України першої половини XVII ст. Боротьба козацтва проти турецько-татарської агресії на українські землі та польсько-шляхетської експансії. Козацько-селянські повстання кінця XVI - першої половини XVII ст.: причини і значення. Видатні гетьмани запорозьких козаків цього часу. Гетьман Петро Сагайдачний. Ідея автономії запорозьких земель. Боротьба за визволення української нації на прикладі козацьких морських походів. Козацько-польське питання: союзники та супротивники (на прикладі козацько-селянських повстань та Хотинської війни).

Тема 5. Боротьба за українську державність Б. Хмельницького та його послідовників.

Початок повстання. Визволення повстанцями Запорозької Січі. Обрання Б. Хмельницького гетьманом. Зародження ідеї автономії козацтва. Початок Національної революції: причини, рушійні сили, характер, хронологічні межі, періодизація. Основні концепції періодизації Визвольної війни.

Початковий етап війни (1648-1649). Перемоги під Жовтими водами та Корсунем. Виникнення ідеї створення національної держави. Формування державних інституцій і активізація зовнішньополітичної діяльності Б. Хмельницького. Розробка Хмельницьким принципів української державної ідеї: право українського народу створити незалежну, соборну державу, спадкоємицю Київської Русі. Зборівська угода. Реорганізація адміністративно-територіального устрою. Визнання Польщею автономії козацької України. Молдавські походи Хмельницького. Поразка під Берестечком. Білоцерківська угода. Битви під Батогом і Жванцем. Зближення України з Московією. Переяславська рада. «Березневі статті» (1654р.) та їх значення. Реалізація ідеї спадковості гетьманської влади. Завершальний етап Визвольної війни. Воєнно-політичні події 1655-1657 рр. Боротьба старшинських угруповань за владу після смерті Б. Хмельницького. Початок «Руїни».

Тема 6. Функціонування державних механізмів на українських землях у кін. XVII-XVIII ст.

Розподіл територій України за міжнародної системою договорів. Громадянська війна в українському суспільстві. Основні напрями внутрішньої та зовнішньої політики І. Виговського. Укладення Гадяцької угоди (1658). Битва під Конотопом. Антигетьманська опозиція. Перехід булави до Ю. Хмельницького. Переяславський договір (1659). Чуднівська угода з Польщею (1660). Громадянська війна (Руїна) та її політичні наслідки.

Розкол України на два гетьманата. Андрусівський договір (1667). Гетьмани Лівобережжя. Гетьмани Правобережжя. Возз'єднання козацької України та обрання П. Дорошенка її гетьманом (1668). Бучацька угода (1672). І. Самойлович - гетьман «обох сторін Дніпра» (1672). «Трактат про вічний мир» (1686) - остаточне закріплення поділу України. Адміністративно-політичний устрій Лівобережжя (Гетьманщина, Слобожанщина, Запорозжя). Стабілізація політичного життя в Україні в кінці XVIII століття. Гетьман І. Мазепа. «Коломацькі статті». Участь України у Північній війні. Союз І. Мазепи зі Швецією. Полтавська битва 1709 р. Ліквідація Запорізької Січі. Запорозьке козацтво після 1709р. Українська політика Петра І після Полтавської битви. Перша українська політична еміграція - фундатори Конституції України. Поступове знищення автономії Гетьманщини (від Петра І до Катерини II). Формування українського національно-визвольного руху у складі Речі Посполитої. Гайдамаки, Коліївщина, опришківський рух.

Тема 7. Національно-державницьке питання щодо українських земель у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII-поч. XX ст.)

Державна політика російського царизму та реакція суспільства в Наддніпрянській Україні (Лівобережжя, Правобережжя, Слобожанщина, Південна Україна). Занепад українського політико-адміністративного устрою. Західноукраїнські землі (Східна Галичина, Північна Буковина, Закарпаття) під владою Австро-Угорщини. Адміністративно-політичний устрій. Соціально-економічний розвиток краю. Характер політики австрійського уряду щодо українців. Суспільно-політичний рух. «Руська трійця». Буржуазна революція 1848 року. Головна Руська Рада. Скасування кріпацтва.

Участь українців у російсько-турецьких війнах XIX ст. Доля козацтва після руйнування останньої Запорізької Січі. Початок українського національного відродження. Культурницькі та політичні організації. Кирило-Мефодіївське товариство. Криза самодержавно-кріпосницької системи в Росії. Кримська війна 1853-1856рр. Реформи Олександра II. Валувський циркуляр. Емський указ. Політичний і соціально - економічний розвиток України у складі Росії та Австро-Угорщини на початку XX ст. Партійна система на початку XX ст. - одна з рушійних сил революції 1905-1907 рр. Українське питання в I Світовій війні.

Змістовий модуль 2. Українська державність першої пол. ХХ ст.

Тема 8. Відновлення державності українського народу (1917-1921 рр.)

Діяльність Української Центральної Ради. Боротьба за автономію і політика загальноросійських партій. I та II Військові з'їзди. Українізація армії. Проголошення Універсалів УЦР (причини, зміст, наслідки). Радянсько-українські війни. Проголошення незалежності Української Народної Республіки. Підписання договору між УНР та країнами Четверного союзу. Прийняття Конституції УНР, вибори першого Президента УНР і день повалення Центральної Ради.

Становлення гетьманського режиму. «Українська держава гетьмана П. Скоропадського». Закон про тимчасовий державний устрій: заміна демократичної парламентської форми державного управління авторитарним режимом. Економічна, політична, соціальна та культурно-національна політика. Українська держава в зовнішньополітичному контексті. Утворення Директорії. Зречення гетьманського уряду влади. Вступ Директорії до Києва.

Державотворча діяльність Західноукраїнської народної республіки. Поняття «злуки» в українській історії. Боротьба за українську державність у 1920-1921 рр. Холодноярська республіка. Ризька угода між Польщею і Радянською Росією. Кінець доби УНР.

Тема 9. Україна в умовах більшовицько-тоталітарного режиму (1921-1939 рр.)

Вхід України до складу СРСР. Соціально-економічне панування комуністичної системи на українських землях («воєнний комунізм», НЕП, політика індустріалізації та колективізації). Демографічна криза в Україні (голодомори 1921-1923/1932-1933 рр.). Державно-правовий статус Української СРР у 1920-1922 рр. Договір про воєнний і господарський союз між Росією та Україною від 28 грудня 1920 р. Зовнішньополітична діяльність українського уряду.

Запровадження курсу на коренізацію. Концепція коренізації, її складові: українізація і створення необхідних політичних та економічних умов для всебічного культурного й духовного розвитку національних меншин.

Тоталітаризм як явище світового порядку. Його особливості в радянському суспільстві. Сфабриковані судові процеси. Основні хвилі сталінських репресій Конституція УРСР 1937 року. «Великий терор» 1936-1938 рр. та його наслідки для України. «Розстріляне відродження».

Тема 10. Ліквідація державності в Західній Україні та поглинення її територій іноземними країнами

Західна Україна під владою польського окупаційного режиму. Політика колонізації. Нищення православної церкви. Пацифікація, осадництво. Пацифікація Ю. Пілсудського. Створення «Польщі А» та «Польщі Б». Посилення конфронтації між поляками та українцями. Політика ліквідації самоідентичності українців у складі Румунії. Знищення автономності Буковини. Впровадження воєнного стану.

Період відносної лібералізації життя (1928-1938) та тоталітарного правління. Закарпаття в міжвоєнний період. Карпатська Україна та її історичне значення.

Розгортання національно-визвольного та революційного руху на українських землях. Кооперативний рух як знаряддя самоврядування та самозахисту. Українське національно-демократичне об'єднання Політика «нормалізації». Радикальна партія - виразник соціалістичних традицій Західної України. Комуністична партія Західної України (КПЗУ), її програма дій. Репресії проти КПЗУ, її розпуск. Формування Організації українських націоналістів (1920-1929). Політичні сили на українських землях, окупованих Румунією: організація «Визволення», «Українська національна партія». Особливості політичної боротьби в Закарпатті: русофільство, русинство, українофільська течія.

Тема 11. Державне будівництво на українських землях у роки Другої світової війни

Загарбання та радянська Західної України як наслідок радянсько-німецької дипломатії. Утиски церкви. Насадження системи тоталітарного контролю за населенням. Репресії та масові депортації. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Характер і цілі радянсько-німецької війни. Мобілізація економічного, суспільно-політичного і воєнного потенціалу країни на відсіч фашистської агресії.

Окупація українських земель Німеччиною. Запровадження нацистського «Нового порядку». Життя населення України в умовах окупації. Колабораціонізм. Концтабори та масове знищення людей. Голокост. Вивезення людей до Німеччини. Остарбайтери. Пограбування національних багатств України.

Рух опору в Україні - боротьба за відновлення української державності.

Початок визволення України. Бої на Лівобережжі. Звільнення Києва. Звільнення Правобережної та Південної України. Примусове виселення з Криму в східні регіони СРСР кримських татар, греків, вірмен.

Завершення вигнання окупантів з України. Внесок українського народу у перемогу над нацистською Німеччиною та її союзниками у Другій світовій війні. Героїзм українського народу. Ціна перемоги.

Тема 12. Буремний шлях до суверенності: суспільно-політичні трансформації в Україні 1945-1985 рр.

Україна в системі міжнародних відносин. Воз'єднання українських земель. Україна в перше післявоєнне десятиріччя. Голод 1946-1947 років та його наслідки. Відбудова народного господарства. Репресивна політика тоталітарної системи у формі «жданівщини». «Лисенківщина».

Спроби реформування державного управління та прорахунки керівництва в період лібералізації суспільства (1953-1964 рр). Засудження культу особи Сталіна. Десталінізація. Реабілітація жертв сталінських репресій. Спроба економічних реформ та причини їх невдачі. Утворення раднаргоспів. Нові явища у соціальній сфері. Зрушення у повсякденному житті населення. Приєднання Кримської області до складу України.

Рух «шістдесятників» - виступ творчої молоді за демократизацію суспільно-політичного життя в Україні.

Україна в період загострення кризи радянської системи (сер. 1960 - поч. 1980 рр.). Неосталінізм. Посилення централізованої командно-адміністративної системи управління і обмеження суверенітету республіки. Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років ХХ ст. Посилення бюрократичного централізму. «Епоха застою». Дисидентський рух. Українська Гельсінська спілка.

Тема 13. Останні кроки за для досягнення незалежності (українське питання 1985-1991 рр.). Теорія та практика державного будівництва в умовах незалежності України (з 1991 по сучасність)

Політика «перебудови» як засіб знищення радянської системи суспільства. Реформування соціалізму не змінюючи системи. Курс на «прискорення» соціально-економічного розвитку, перебудова економіки країни на засадах «нового мислення». Заходи по структурній перебудові народного господарства. Аварія на Чорнобильській АЕС.

Нові явища у соціально-політичному та громадському житті України. Гласність і лібералізація. Пожвавлення громадської активності. Формування багатопартійної системи. Формування національних громадських організацій і об'єднань. Створення Народного руху України за перебудову. Розгортання страйкового руху. Релігійне відродження. Виведення радянських військ з Афганістану та країн Східної Європи.

Вибори до Верховної Ради України у березні 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Загострення політичного протистояння. Передумови проголошення незалежної Української держави. Серпневий заколот 1991 р.

Проголошення незалежності України. Грудневий референдум 1991 р. Запровадження національної символіки. Визначення кордонів та створення Національних Збройних сил. Особливості розбудови законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні. Протистояння владних структур на початковому етапі створення. Стан господарства після розпаду СРСР. Спроби реформування економіки. Роздержавлення, приватизація та фінансова система України. Пошуки шляхів стабілізації на початку ХХІ ст. Включення населення у ринкові відносини.

Кроки до інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір. Суспільно-політичне життя України. Створення нових політичних партій. Вибори до Верховної Ради України. Прийняття Конституції України. Обрання президентів України.

Особливості розвитку української державності на сучасному етапі. Євромайдан 2013-2014 рр. «Революція гідності». Російська агресія проти України. Окупація Криму. «Антитерористична операція» на Сході України 2014 - 2016 рр. Мінські переговори.

Тема 14. Незалежність України та глобальні цілі сталого розвитку: мир та справедливість. Партнерство заради стійкого розвитку.

Зовнішньополітична діяльність Української держави в умовах незалежності. Державна політика щодо скорочення поширеності всіх форм насильства.

Антикорупційна політика уряду України на сучасному етапі. Міжнародна співпраця з розвитковими країнами. Розширення співпраці України по лінії Північ-Південь і Південь-Південь, а також тристороннє регіональне і міжнародне співробітництво в галузях науки, техніки й інновацій на рівні Організації Об'єднаних Націй.

7. Орієнтовний розподіл навчального часу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						Заочна форма				
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі			
		л	п	лаб	інш.	с.р.		л	п	інш	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Модуль 1											
Змістовий модуль 1. Історія формування і розвитку української нації та державності в контексті світової історії											
Тема 1. Державотворчі традиції на території України в стародавню добу: гіпотези та докази	6	2				4	4				4
Тема 2. Формування державності в Україні. Київська Русь	6		2			4	8	2			6
Тема 3. Галицько- Волинське князівство - спадкоємець державності України-Русі	6	2				4	6				6
Тема 4. Зародження українського козацтва як складової державотворчого процесу в Україні (XV-XVII ст.)	6		2			4	8	2			6
Тема 5. Боротьба за українську державність Б. Хмельницького та його послідовників	6	2				4	6		2		4
Тема 6. Функціонування державних механізмів на українських землях у кін. XVII-XVIII ст.	12		2		4	6	10			2	8
Тема 7. Національно-державницьке питання щодо українських земель у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII-поч. XX ст.)	6	2				4	4				4
Разом за змістовим модулем 1	48	8	6			30	46				38

Модуль 2												
Змістовий модуль 2. Українська державність першої пол. XX ст.												
Тема 8. Відновлення державності українського народу (1917-1921 рр.)	6		2			4	10			4	6	
Тема 9. Україна в умовах більшовицько-тоталітарного режиму (1921-1939 рр.)	6	2				4	8				8	
Тема 10. Ліквідація державності в Західній Україні та поглинення її території іноземними країнами	6		2			4	4				4	
Тема 11. Державне будівництво на українських землях у роки Другої світової війни	6	2				4	4				4	
Тема 12. Буремний шлях до суверенності: суспільно-політичні трансформації в Україні 1945-1985 рр.	6		2			4	4				4	
Тема 13. Останні кроки за для досягнення незалежності (українське питання 1985-1991 рр.)	6	2				4	4				4	
Тема 14. Теорія та практика державного будівництва в умовах незалежності України (з 1991 до сучасності)	6		2			4	4				4	
Разом за змістовим модулем 2	42						44				40	
Усього годин	90	14	14			4	58	90	4	2	6	78

8. Види навчальних занять та їх орієнтовний зміст

№ з/п	Тема	Вид занять	Орієнтовний зміст
1	1.1. Формування державності в Україні. Київська Русь	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінарські</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Термін «Русь», «Україна», «русичі» та їх ідентифікація. 2. Походження національної символіки. 3. Становлення Київської держави: від Олега до Святослава. 4. Процес державотворення за часів Володимира Великого та Ярослава Мудрого. 5. Децентралізація Київської Русі: причини, сутність, наслідки. 6. Татаро-монгольське нашествя першої половини XIII ст.
	1.2. Зародження українського козацтва як складової державотворчого процесу в Україні (XV-XVII ст.)	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінарські</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історична справедливість щодо козацького питання: причини, традиції, рушійні сили. 2. Запорозька Січ – християнська козацька республіка, модель майбутньої української державності. 3. «Реєстровці» – перше суто українське наймане військо. 4. Боротьба за визволення української нації на прикладі козацьких морських походів. 5. Козацько-польське питання: союзники чи супротивники?
	1.3. Функціонування державних механізмів на українських землях у кін. XVII-XVIII ст.	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінарські</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Руїна» і розподіл територій України за міжнародною системою договорів. 2. Державна політика І.Мазепи. 3. Перша українська політична еміграція – фундатори конституції України. 4. Поступове знищення автономії Гетьманщини (від Петра I до Катерини II). 5. Формування українського національно-визвольного руху у складі Речі Посполитої.
	1.4. Відновлення державності українського народу (1917-1921 рр.)	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінарські</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Утворення Української Народної Республіки (УНР) та її боротьба проти російсько-більшовицької агресії за незалежність. 2. Встановлення гетьманського режиму. Внутрішня і зовнішня політика П. Скоропадського. 3. Утворення Директорії УНР, її склад та політика.

			<p>4. Державотворча діяльність Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Поняття «злуки» в українській історії.</p> <p>5. Боротьба за українську державність у 1920-1921 рр. Холодноярська республіка.</p>
	1.5.Ліквідація державності в Західній Україні та поглинення її територій іноземними країнами.	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінарські</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Західна Україна під владою польського окупаційного режиму. 2. Діяльність західноукраїнських політичних сил за Українську незалежну державу. 3. Політика ліквідації самоідентичності українців у складі Румунії. 4. Закарпаття в міжвоєнний період. Карпатська Україна та її історичне значення.
	1.6. Буремний шлях до суверенності: суспільно-політичні трансформації в Україні 1945-1985 рр.	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінарські</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Україна в системі міжнародних відносин. Воз'єднання українських земель. Спроби реформування державного управління та прорахунки керівництва в період лібералізації суспільства (1953-1964 рр.). 2. Україна в період загострення кризи радянської системи (сер. 1960- поч. 1980 рр.) 3. Зародження та розвиток українського руху опору комуністичній системі.
	1.7. Теорія та практика державного будівництва в умовах незалежності України (з 1991 до сучасності).	<i>лекція</i>	Згідно тематичного плану
		<i>семінарські</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проголошення незалежності України. Грудневий референдум 1991 р. 2. Запровадження основних атрибутів і символів державності України. 3. Особливості розвитку української державності на сучасному етапі. 4. Зовнішньополітична діяльність Української держави в умовах незалежності
2	2.1.Феномен українського державотворення	<i>самостійні</i>	Виникнення і розвиток елементів державності в найдавніші часи й у подальші періоди.
	2.2.Державність княжої доби	<i>самостійні</i>	Передумови створення феодальної держави на Русі. Походження національної символіки. Боротьба з феодальними усьобицями. Зміцнення удільних князівств. Федеративна монархія.
	2.3. Українське державотворе	<i>самостійні</i>	Політика великих литовських князів на українських землях. Український вплив на політичне і суспільне життя Литовського

	ння литовсько-польського періоду		князівства. Боротьба за галицько-волинські землі між Польщею та Угорщиною.
	2.4.Державницька політика часів Гетьманщини	<i>самостійні</i>	Розподіл територій України за міжнародної системою договорів. Гетьмани Лівобережжя, гетьмани Правобережжя та їхня політика.
	2.5.Українське державотворення наприкінці XVIII - XIX ст.	<i>самостійні</i>	Занепад українського політико-адміністративного устрою. Соціально-економічний розвиток краю. Суспільно-політичний рух.
	2.6.Політика радянської влади щодо ліквідації української державності в 20-80-ті рр. XX ст.	<i>самостійні</i>	Входження України до складу СРСР. Соціально-економічне панування комуністичної системи на українських землях.
	2.7.Основні тенденції розвитку сучасної української держави	<i>самостійні</i>	Пошуки шляхів стабілізації на початку XXI ст. Включення населення у ринкові відносини. Кроки до інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір.

9. Форми та методи контролю

Контроль успішності діяльності студента з вивчення даної дисципліни поєднує в собі декілька різновидів контрольних заходів: поточний та підсумковий контроль. Результати підсумкового контролю проставляються в екзаменаційну відомість.

Підсумковий контроль здійснюється у формі *заліку*. У випадку проведення заліку оцінка підсумкового контролю визначається за двобальною шкалою «зараховано – не зараховано». Позитивною оцінкою є оцінка «зараховано».

Поточний контроль успішності навчання проводиться у формі тестування очно або дистанційно з використанням системи Moodle. Поточний контроль є необхідним та обов'язковим елементом рейтингової технології освітнього процесу та проводиться у два етапи – в середині й наприкінці навчального семестру. Оцінка «зараховано» за кожну частину

поточного контролю виставляється за умови проходження здобувачем тестових завдань з успішністю понад 60%.

Здобувач вищої освіти не допускається до підсумкового контролю, якщо він не виконав усіх обов'язкових видів робіт та не пройшов поточний контроль з оцінкою «зараховано».

Контроль знань здобувачів вищої освіти *заочної форми навчання* здійснюється шляхом виконання та подальшого захисту контрольної роботи у вигляді відповідей на питання, що стосуються змісту роботи (максимально 60 балів) та перевірки конспектів лекцій (максимально 40 балів). Зміст завдань контрольної роботи розміщено в системі дистанційного навчання Moodle у Методичних вказівках з дисципліни: <http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/8211>

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Під час семінарських занять оцінюються усні відповіді студентів, доповнення, захист рефератів, участь у дискусіях, підсумкові тести в межах теми семінарського заняття в системі MOODLE.

Після вивчення першого (від заснування Київської Русі до кінця XVIII ст.) та другого (від кінця XVIII до початку XXI ст.) змістових модулів студенти виконують підсумкове модульне завдання у вигляді тестів в системі MOODLE.

Оцінювання під час семінарських занять проводиться за 5-ти бальною шкалою. Доповідь на семінарі – від нуля (не готовий) до 5 балів; захист реферату – 0-5; тест – 0-5 балів; три суттєвих доповнення – 5 балів.

Участь в Олімпіадах і наукових конференціях – 10 балів.

Максимальна кількість балів – 100.

Форма контролю та оцінювання результатів навчання:

Поточне тестування та самостійна робота										
Модуль 1					Модуль 2					
T1	T2	T3	PK 1	сума	T4	T5	T6	T7	PK2	сума
20	20	20	40	100	15	15	15	15	40	100
$(100+100)/2 = 100$ (максимальна поточна оцінка)										

11. Політика курсу

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право;

- приймати активну участь у навчальному процесі;
- самостійно і своєчасно вивчати матеріал пропущеного заняття;
- давати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності.
- бути терпимим і доброзичливим до однокурсників та викладачів.

12. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки з планами семінарських занять з дисципліни «Історія українського державотворення» для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання. Укл.: М.В. Дедков, Г.І. Шаповалов, І.М. Чумаченко О.А. та ін. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2020. 40 с.

2. Тексти (конспект) лекцій з дисципліни «Історія українського державотворення» для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання. Укл.: М.В. Дедков, Г.І. Шаповалов, О.А. Чумаченко та ін. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2020. 65 с.

3. Методичні вказівки з планами семінарських занять та тематикою контрольних робіт з дисципліни «Історія українського державотворення» для студентів факультетів: машинобудівного та економіки та управління заочної форми навчання. Укл.: Шаповалов Г.І, Дедков М.В., Сигида Г.А., Спудка І.М., Васильчук Т.В. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. 42.

13. Перелік навчальної, наукової та довідкової літератури

1. Бойко О. Д. Історія України: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2014. 720 с.
2. Горелов М. Є. Держава і цивілізація в історії України. НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І.Ф. Кураса, Ін-т археології. Київ: ЕКО-ПРОДАКШН, 2009. 879 с.
3. Дещинський Л. Є. Історія України та її державності. Курс лекцій: навчальний посібник. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2009. 476 с.
4. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять. За заг.ред. В.М. Литвина. Київ: Знання, 2006. 460 с.
5. Іванченко Р. Історія без міфів: Бесіди з історії української державності: навч. посіб. Київ: МАУП, 2007. 622 с.
6. Історія української державності: навч. посіб. /укл. Т.В. Кузнець, Н.Л. Тацієнко. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2012. 288 с.
7. Крупник Л. О. Історія України: формування етносів, нації, державності. Київ: Центр учб. літ., 2009. 216 с.
8. Пасічник М.С. Історія України та її державності: конспект лекцій. Львів: УАД, 2011. 760 с.
9. Реєнт О. Україна в імперську добу (XIX - початок XX ст.). Київ: Інститут історії України, 2003, 340 с.
10. Червінський В. І. Історія України. Джерельний літопис. 3-тє вид., перероб. й допов. Київ : Україна, 2016. 895 с.

11. Юрій М.Ф. Етногенез українського народу. Київ: Кондор, 2007. 262 с.

14.Рекомендовані інформаційні джерела

1. www.litopys.org.ua;
2. www.history.org.ua;
3. www.nbuv.gov.ua;
4. www.nplu.org.ua;
5. www.iananu.kiev.ua;
6. [www.istpravda.com. ua/tags/tag історія-України/](http://www.istpravda.com.ua/tags/tag%20історія-України/);
7. likbez.org.ua/;
8. www.ukrainehistory.narod.ru/;
9. www.novamova.com.ua;
10. www.iananu.kiev.ua